

การจัดการองค์ความรู้

(KNOWLEDGE MANAGEMENT : KM)

เรื่อง การติดตามและประเมินผลโครงการฝึกอบรม

ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 14 จังหวัดชัยนาท

สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์

คำนำ

องค์ความรู้การติดตามประเมินผลโครงการฝึกอบรม จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมองค์ความรู้และประสบการณ์ของผู้จัดทำโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับการติดตามประเมินผลหลังเสร็จสิ้นโครงการ เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้ศึกษาและนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้จัดทำหวังว่าองค์ความรู้เรื่องนี้จะให้ความรู้และเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านหรือผู้ที่สนใจบ้างตามความเหมาะสม

ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๑๔ จังหวัดชัยนาท

สิงหาคม ๒๕๖๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
เหตุผลความจำเป็น	๑
ความหมายการติดตามประเมินผลโครงการ	๑
กระบวนการจัดการความรู้	๑
ขั้นตอนในการติดตามและประเมินผลโครงการฝึกอบรม	๒
ผลพลอยได้จากการติดตามประเมินผลโครงการฝึกอบรม	๓
ภาคผนวก	

การติดตามและประเมินผลโครงการฝึกอบรม

เหตุผลความจำเป็น

ในการจัดโครงการฝึกอบรมของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ตามแผนปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณที่ผ่านมา มา ในการจัดทำโครงการฝึกอบรมตามกระบวนการฝึกอบรม 5 ขั้นตอน ในขั้นตอนที่ 5 การติดตามและประเมินผลโครงการฝึกอบรม จะกำหนดให้มีการติดตามและประเมินผลระหว่างการจัดอบรม และการประเมินหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะใช้แบบทดสอบความรู้ ก่อนและหลังการอบรม (Pre-test, Post-test) ในการประเมินผลความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม และใช้แบบประเมิน ความพึงพอใจหลังสิ้นสุดการอบรมเท่านั้น เนื่องจากต้องใช้ข้อมูลในการรายงานสรุปผลการปฏิบัติงาน ตามแผนงานประจำปีของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ให้กองแผนงานทราบ ซึ่งเป็นการรายงานเฉพาะ ตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการในเชิงปริมาณ คือ ตัวชี้วัดที่ 1 จำนวนผู้ผ่านการอบรม และตัวชี้วัดที่ 2 ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้น โดยการทดสอบก่อน-หลัง (Pre-test, Post-test) แต่ไม่ได้ประเมินผลการนำไปใช้ ประโยชน์ต่อเรื่องไปอีกขั้นตอนหนึ่ง ซึ่งทำให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ขาดข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ในปัจจุบันผลสัมฤทธิ์ของการจัดโครงการฝึกอบรมจะต้องคำนึงถึงความคุ้มค่ามากกว่าผลผลิตหรือตัวชี้วัด เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทำให้ทุกหน่วยงานในกรมส่งเสริมสหกรณ์ต้องมีการประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้น โครงการ สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ จึงได้เน้นให้ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 1 – 20 มีการติดตามและประเมินผลหลังเสร็จสิ้นโครงการฝึกอบรม ยังขาดแนวทางและรูปแบบที่เหมาะสมที่นักทรัพยากรบุคคลจะนำไปปรับใช้เป็นแนวทางการติดตามและประเมินผล

ความหมายการติดตามประเมินผลโครงการ

การติดตามและประเมินผลโครงการฝึกอบรมหลังจากเสร็จสิ้นโครงการอบรมแล้ว เป็นกิจกรรม ที่สำคัญที่มุ่งรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อรวบรวมข้อมูลนำเสนอให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบเพื่อให้สามารถนำผลประเมินมาใช้ในการวางแผนในปีต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้มีการปรับปรุง วิธีการดำเนินงาน หรือปรับเปลี่ยนเป้าหมายของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมกับทรัพยากร สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในระหว่างปี และในปีต่อไปได้ด้วยตลอดจนเกิดผลการประเมินมาใช้ในการ วางแผนในปีต่อไป

กระบวนการจัดการความรู้

๑. การบ่งชี้ความรู้ เช่น พิจารณาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศว่า คืออะไร เราจำเป็นต้องรู้อะไรขณะนี้เรามีความรู้อะไรบ้าง อยู่ในรูปแบบใด อยู่ที่ใคร ในการบ่งชี้ความรู้ ศูนย์ฯ ได้จัดการประชุม บุคลากรเพื่อร่วมกันพิจารณาหัวข้อในการจัดการองค์ความรู้ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดหัวข้อที่ ประชุมร่วมกันพิจารณาและได้ร่วมกันกำหนดหัวข้อในการจัดการองค์ความรู้ครั้งนี้ คือ “การติดตามและ ประเมินผลโครงการฝึกอบรม”

๒. การสร้างและแสวงหาความรู้ เช่น การสร้างความรู้ใหม่แสวงหาความรู้จากภายนอกรักษา ความรู้เก่ากำจัดความรู้ที่ใช้อยู่ไม่ได้แล้ว เป็นต้น ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ๑๔ มอบหมายให้บุคลากรในทีมจัดทำองค์ ความรู้ศึกษาหาความรู้เรื่อง การติดตามและประเมินผลโครงการฝึกอบรม และได้แนวทางในการสร้างและแสวงหา ความรู้ ๒ แนวทาง เพื่อนำไปจัดทำแผนการจัดการองค์ความรู้ คือ

๒.๑ วิธีการรวบรวมจากประสบการณ์ของบุคลากรของศูนย์ฯ ๑๔ โดยผู้อำนวยการศูนย์ฯ ได้เล่าประสบการณ์ และแนะนำแนวทางในการติดตามประเมินผลโครงการฝึกอบรม และได้ให้บุคลากร แต่ละคนเล่าประสบการณ์ และแนวทางของแต่ละคน เพื่อนำข้อมูลมาประมวลเป็นแนวทางของศูนย์ฯ ๑๔

๒.๒ รวบรวมความรู้จากแนวคิด ทฤษฎีทางวิชาการ หลักการติดตามและประเมินผล โครงการจากเว็บไซต์ http://km.cpd.go.th/pdf-bin/pdf_๗๒๑๕๐๐๖๗๑.pdf และจากศูนย์ทดสอบ และประเมินผลเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และศึกษาจาก (<https://webportal.bangkok.go.th> การติดตามและประเมินผลโครงการ หน่วยงานกรุงเทพมหานคร)

๓. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ เช่น ปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐานใช้ภาษา เดียวกัน ปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์ถูกต้องเป็นจริง ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ๑๔ ให้ทีมจัดทำองค์ความรู้ นำความรู้ที่ ค้นหามาประมวล และกลั่นกรอง เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการปรับปรุง รูปแบบ ตลอดจนเนื้อหาให้สมบูรณ์ มากยิ่งขึ้น โดยให้ทุกคนประชุมร่วมกันพิจารณาและได้ร่วมกันกำหนดหัวข้อในการจัดการองค์ความรู้ครั้งนี้

๔. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ เป็นการวางโครงสร้างความรู้ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเก็บ ความรู้อย่างเป็นระบบในอนาคต ทีมจัดทำองค์ความรู้ได้ร่วมกันจัดลำดับความรู้ และวางโครงสร้างความรู้ โดยปรึกษาประธาน เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเก็บองค์ความรู้อย่างเป็นระบบเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ต่อไป

๕. การเข้าถึงความรู้ เป็นการทำให้ผู้ใช้ความรู้เข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ง่าย และสะดวก เช่น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) Web board บอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น คณะทำงานได้ร่วมกันคิดวิธีการ ให้เข้าถึงองค์ความรู้ให้เป็นระบบ เพื่อให้ผู้สนใจเข้าถึงองค์ความรู้ได้ง่ายขึ้น และสะดวกในการเข้าถึง ได้แก่ ช่องทางระบบฐานข้อมูล (Knowledge Management) หัวข้อการจัดการองค์ความรู้ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ และ หน้าเว็บไซต์ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๑๔ จังหวัดชัยนาท

๖. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ อาจจัดทำเป็นเอกสารฐานความรู้และจัดเก็บข้อมูลเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อให้บุคลากรของศูนย์ฯ มีองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าวไปในทิศทางเดียวกัน เช่นฝ่ายฝึกอบรม และ จัดประชาสัมพันธ์ไว้ในเว็บไซต์และบอร์ดประชาสัมพันธ์ของศูนย์ฯ ๑๔ อีกทางหนึ่งด้วย

๗. การเรียนรู้ ควรทำให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของงาน เช่น เกิดระบบการเรียนรู้จากการสร้าง องค์ความรู้ แล้วนำองค์ความรู้นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ จนเกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ และ หมุนเวียนต่อไปอย่างต่อเนื่อง บุคลากรศูนย์ฯ ๑๔ ได้นำแนวทางการจัดการองค์ความรู้ “ในการติดตามและ ประเมินผลโครงการฝึกอบรม” ไปปรับใช้ในการติดตามประเมินผลโครงการฝึกอบรมของศูนย์ฯ ในปีถัดไป

ขั้นตอนในการติดตามและประเมินผลโครงการฝึกอบรม

ในการติดตามและประเมินผลหลังการเสร็จสิ้นโครงการฝึกอบรมของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี การสหกรณ์ที่ ๑๔ จังหวัดชัยนาท ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ศูนย์ฯ มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๑. ก่อนดำเนินการจัดทำโครงการฝึกอบรม

๑.๑ ศึกษาขั้นตอนการดำเนินการจากโครงการฝึกอบรมที่สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี การสหกรณ์กำหนด

๑.๒ ศึกษาวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมทุกโครงการ

๑.๓ ศึกษาตัวชี้วัดของโครงการ เพื่อนำไปกำหนดประเด็นในการติดตามและประเมินผล

๑.๔ ศึกษาหัวข้อวิชาในหลักสูตรเพื่อนำประเด็นมาใช้ในการติดตามประเมินผลให้สอดคล้อง ตัวชี้วัด

๒. ระหว่างดำเนินการจัดโครงการฝึกอบรม

๒.๑ เก็บรายละเอียดในเนื้อหาวิชาที่วิทยากรบรรยายเพื่อนำมาใช้เป็นประเด็นในการติดตาม ประเมินผล

๒.๒ กรณีหัวข้อวิชาที่จัดอบรมไม่สามารถนำไปติดตามประเมินผลได้ ควรกำหนดกิจกรรมให้ผู้เข้าอบรมมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการติดตามได้ประเมินผล เช่น แผนติดตามหนี้ค้างชำระ แผนธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ฯลฯ

๓. หลังเสร็จสิ้นการจัดโครงการฝึกอบรม

๓.๑ ศึกษาระยะเวลาในการติดตามประเมินผลจากโครงการ

๓.๒ กำหนดแผนในการติดตามประเมินผล

๓.๓ นำแผนในการติดตามผลการฝึกอบรมเสนอผู้บังคับบัญชา

๓.๔ ประชุมชี้แจงข้าราชการศูนย์ฯ เพื่อหาแนวทางในการติดตามประเมินผลโครงการฝึกอบรม เช่น กำหนดรูปแบบในการประเมิน กำหนดแบบสอบถาม เป็นต้น

๓.๕ จัดทำเอกสารที่ใช้ในการติดตามและประเมินผลให้เหมาะสมกับผู้รับการประเมิน

๓.๖ ประสานสหกรณ์กลุ่มเป้าหมายที่จะทำการติดตามประเมินผลโครงการฝึกอบรม

๓.๗ ทำหนังสือแจ้งสหกรณ์กลุ่มเป้าหมายเพื่อแจ้งวันนัดเข้าติดตามประเมินผลโครงการฝึกอบรม

๓.๘ ลงพื้นที่ติดตามประเมินผลโครงการฝึกอบรม

๓.๙ สรุปผลการติดตามประเมินผลโครงการฝึกอบรม

๓.๑๐ รวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการสรุปผลโครงการฝึกอบรม

ผลพลอยได้จากการติดตามประเมินผลโครงการฝึกอบรม

ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๑๔ ได้นำขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นไปใช้ในการติดตามประเมินผล โครงการฝึกอบรมของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๑๔ จังหวัดชัยนาท ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๓ โครงการ ได้แก่ โครงการฝึกอบรม หลักสูตร “การจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในสถานศึกษา” โครงการฝึกอบรม หลักสูตร “พัฒนาคณะกรรมการสหกรณ์เข้มแข็งทั้งคณะ” และโครงการฝึกอบรม หลักสูตร “พัฒนาสมาชิกสร้างการมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลกิจการสหกรณ์” สิ่งที่เป็นบุคลากรของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๑๔ จังหวัดชัยนาท ได้รับความรู้จากการติดตามประเมินผลโครงการอบรม ดังนี้

๑. ได้สานสายสัมพันธ์ จากการลงพื้นที่ติดตามประเมินผลโครงการฝึกอบรม ทำให้ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๑๔ จังหวัดชัยนาท ได้มีโอกาสพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนแนวคิดในการดำเนินการโครงการอบรมกับครูผู้สอน คณะกรรมการ สมาชิกสหกรณ์ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและเกิดความต้องการเข้าอบรมในครั้งถัดไป

๒. ได้รับความรู้เรื่องทัศนคติของคน ทัศนคติของคน เป็นเรื่องที่เปลี่ยนแปลงยาก แต่ก่อนเคยทำอย่างไร ก็มักจะทำอยู่อย่างนั้น ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เช่น สมาชิกสหกรณ์มักมีทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารงาน หรือกำกับดูแลสหกรณ์ เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ตนเองเป็นเพียงผู้มาใช้บริการขอกู้เงินซื้อสินค้า ไม่รับรู้สิทธิความเป็นเจ้าของ ไม่รู้รู้การมีส่วนร่วมในธุรกิจสหกรณ์ว่าจะมีผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร ทำให้ไม่สนใจในเงินหุ้นของตนเองที่จะได้รับผลกระทบ คณะกรรมการดำเนินการ ไม่รับรู้อำนาจหน้าที่บทบาทตามโครงสร้างของสหกรณ์ ก็จะปฏิบัติอยู่เหมือนเดิม เป็นต้น

๓. ได้รับความรู้เรื่องวิถีชีวิตของสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตร การลงพื้นที่ติดตามประเมินผลการอบรม ทำให้ได้รู้วาทะคำถามสมาชิกไม่สามารถเขียนเป็นหนังสือได้ แต่สามารถถกถามเป็นคำพูดให้

ผู้ประเมินรับรู้ได้ว่ามีความเข้าใจ ความรู้สึกอย่างไรต่อประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการอบรม สามารถถ่ายทอดความรู้สึกความเป็นเจ้าของสหกรณ์ อยากสืบทอดเป็นมรดกให้ลูกหลานต่อไป

๔. ในการทำงานเชิงพัฒนา จำเป็นต้องมีการทำงานพึ่งพิงซึ่งกันและกัน การมีเครือข่ายเหมือนการรวมพลังกันทำงานซึ่งนำไปสู่ผลลัพธ์ที่มีคุณค่าและเข้มแข็งมากขึ้น เช่น การลงพื้นที่ในการติดตามและประเมินผลทำให้ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๑๔ จังหวัดชัยนาท มีเครือข่ายที่จะเผยแพร่งานด้านการสหกรณ์ได้มากขึ้น

** **

ภาคผนวก

แบบติดตามประเมินผลโครงการฝึกอบรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔
หลักสูตร “พัฒนาคณะกรรมการสหกรณ์เข้มแข็งทั้งคณะ”
ของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๑๔ จังหวัดชัยนาท

ชื่อผู้ให้ข้อมูล.....สหกรณ์.....จำกัด

จังหวัด.....

ประเด็นคำถาม

๑. หลังจากอบรมคณะกรรมการดำเนินการนำแผน/ประเด็นไปพัฒนาสหกรณ์หรือไม่

นำไปใช้ อย่างไร

.....
.....
.....

ไม่นำไปใช้ เพราะเหตุใด

.....
.....
.....

๒. ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมโครงการ

.....
.....
.....

๓. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการนี้

.....
.....
.....

.....ผู้ให้ข้อมูล

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบติดตามประเมินผลโครงการฝึกอบรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔
หลักสูตร “พัฒนาสมาชิกสร้างการมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลกิจการสหกรณ์”
โดย ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๑๔ จังหวัดชัยนาท

* * * * *

ผู้ให้ข้อมูล.....

สหกรณ์.....จังหวัด.....

ประเด็นคำถาม

๑. หลังจากอบรมสมาชิกมีความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์อย่างไร

- รู้ว่าสมาชิกอยู่ในฐานะเจ้าของและมีความรับผิดชอบร่วมกัน
- มีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์มากขึ้น
- มีความเข้าใจในบทบาทและฐานะการเป็นสมาชิกของตนเองมากขึ้น

.....
.....
.....

๒. ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมโครงการ

.....
.....
.....

๓. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการนี้

.....
.....
.....

.....ผู้ให้ข้อมูล

(.....)

สมาชิกกลุ่มที่.....

แบบติดตามโครงการฝึกอบรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔
หลักสูตร “การจัดการเรียนรู้การสหกรณ์ในโรงเรียน”
ของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๑๔ จังหวัดชัยนาท

* * * * *

๑. ชื่อโรงเรียนสังกัด.....
ที่อยู่.....

๒. ผู้ให้ข้อมูล (นาย/นาง/นางสาว).....ตำแหน่ง.....

๓. ผู้เข้าอบรมได้นำแผน/ประเด็นการพัฒนาไปใช้กับโรงเรียนหรือไม่

ได้นำไปใช้

อย่างไร.....

ไม่ได้นำไปใช้

เพราะเหตุใด.....

๔. โรงเรียนทำกิจกรรมสหกรณ์อะไรบ้าง

กิจกรรมออมทรัพย์

กิจกรรมร้านค้า

กิจกรรมการผลิต/ส่งเสริมการเกษตร (เช่น.....)

กิจกรรมสวัสดิการ/เพื่อการศึกษา (เช่น.....)

๕. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดกิจกรรมสหกรณ์

๕.๑.....

๕.๒.....

๕.๓.....

๖. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงการจัดโครงการฝึกอบรมในครั้งต่อไป

.....

.....

.....ผู้ให้ข้อมูล

(.....)

ตำแหน่ง.....